

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava

Kaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen tiivistelmät ja lausuntoja koskevat vastineet

Maakuntahallitus 22.8.2016

KIRKKONUMMEN KUNTA

Lausunnon keskeinen sisältö tiivistettynä	Vastine
<p>Esitetty kaavaratkaisu noudattaa kaavan elinkeinoteeman osalta Kirkkonummen maankäytön kehityskuvan 2040 linjauksia. Kirkkonummen kunta toistaa aiemmin esittämänsä kannan, että tilaa vievän kaupan rajoitukset tulisi ottaa uudestaan pohdittavaksi siten, että tilaa vievän kaupan rajoitukset poistetaan.</p>	<p>Kaupan ratkaisua ei käsitellä 4. vaihemaakuntakaavassa. Se on ratkaistu voimassa olevassa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa. Kaupan lainsäädäntö on muutoksessa. Uusi lainsäädäntö ja muut muutostarpeet tullaan huomioimaan tulevassa maakuntakaavoituksessa.</p>
<p>Logistiikka-alue tehdään Getbergin alueelle. Esitetty kaavaratkaisu noudattaa Kirkkonummen maankäytön kehityskuvan 2040 linjauksia, eikä Kirkkonummen kunnalla ole tältä osin muuten huomauttamista.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Maakuntakaava mahdollistaa merkitykseltään paikallisten logistiikka-alueiden toteuttamisen myös Kirkkonummen kunnan alueella.</p>
<p>Kirkkonummen kunta pitää hyvänä ratkaisuna, että satamatoimintojen merkintä on palautettu Kantvikin sataman kohdalle siten, että satama osoitetaan nyt kohdemerkinnällä ja siihen liittyvällä taajamatoimintojen alueen merkinnällä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kirkkonummen kunta toistaa aiemmin esittämänsä kannan että liikennetunnelin vaihtoehtoinen sijoittuminen Porkkalanniemeen tulisi tutkia. Lisäksi kunta edellyttää, että ennen kuin vain yhtä liikennetunnelin ohjeellista linjausta voidaan maakuntakaavassa osoittaa, tulee tunnelin vaihtoehtoisista sijoittumismahdollisuuksista olla enemmän tietoa.</p>	<p>Tunnelimerkinnän osoittaminen lentoradan jatkeeksi perustuu kiinteästä yhteydestä tehtyihin selvityksiin (viimeisin Pre-feasibility Study of Helsinki-Tallinn fixed-link, Sweco As 2015). Selvityksessä esitetyn linjauksen valinnassa on painotettu saatavia hyötyjä, missä työmatkojen matka-ajalla on ensisijainen merkitys. Maakuntakaavassa osoitetaan tunneliyhteys ohjeellisella merkinnällä. Merkintä mahdollistaa ja edellyttää vaihtoehtoisten ratkaisujen edelleen tarkastelua mahdollisesti myös Porkkalanniemen osalta. Uudenmaan liitto on mukana hankkeen jatkoselvityksessä. Jatkoselvitysten perusteella liitto ottaa tulevissa maakuntakaavoissa tarvittaessa kantaa linjauksen tarkempaan sijaintiin ja linjaukseen mahdollisesti liittyviin muihin maankäyttökysymyksiin.</p>
<p>Kirkkonummen kunta katsoo, että tuulivoiman rakentamiseksi tulisi varata alueita esimerkiksi satamien läheisyydessä. Esitetty kaavaratkaisu noudattaa Kirkkonummen maankäytön kehityskuvan 2040 linjauksia, eikä Kirkkonummen kunnalla ole tältä osin muuten huomauttamista.</p>	<p>Maakuntakaavan koko aluetta koskeva suunnittelusuositus mahdollistaa paikallisten tuulivoima-alueiden suunnittelun myös maakuntakaavan tuulivoima-alueiden ulkopuolella. Maakuntakaavassa osoitetaan kaikki ne maakunnalliset tuulivoima-alueet, jotka tehtyjen selvitysten perusteella ovat mahdollisia toteuttaa kaavan tavoitevuoteen 2040 mennessä.</p>
<p>Kirkkonummen kunta toteaa, että Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava ja siihen liittyvät erillisselvitykset tukevat osaltaan mainittua kunnan omaan strategiseen yleiskaavaan liittyvää viherkaavaa varten tehtävää valmistelua.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kirkkonummen kunta toteaa, että luonnonsuojelualueita koskevat aluerajaukset ovat selkiintyneet. Stormossenin rajausta tulee tarkentaa kuitenkin niin, että suon eteläpää sisällytetään myös rajaukseen mukaan Kirkkonummen kunnan teettämän luontoselvityksen mukaisesti, kuten kunta on luonnoksesta antamassaan lausunnossa todennut.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Stormossenin suojelun alueen rajausta tarkennetaan kunnan teettämän luontoselvityksen mukaisesti ja rajaukseen sisällytetään suon eteläpää lausunnossa esitetyn mukaisesti.</p>

UUDENMAAN 4. VAIHEMAAKUNTAKAAVA

<p>Kirkkonummen kunta edellyttää, että Nuuksion Soidensuon laajentuvasta luonnonsuojelualueen rajauksesta huolimatta Siikajärven lounaispuolisen jo rakentamisen piirissä olevan asemakaava-alueen mahdollinen uusi tieyhteys voidaan johtaa Kirkkonummen yleiskaavan 2020 mukaisesti Veikkolaan. Tämä tieyhteys on esitettävä myös maakuntakaavassa.</p>	<p>Lausunnossa mainitun tieyhteyden suhde Soidensuon suojelualueeseen ratkaistaan voimassa olevan oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukaisesti. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella. 4. vaihemaakuntakaavassa on käsitelty tieyhteyksiä ainoastaan logistiikan poikittaisyhteyksien osalta.</p>
<p>Kirkkonummen kunta totesi luonnoksesta antamassaan lausunnossa, että Uudellemaalle perustetut kansallispuistot olisi hyvä osoittaa jollain virkistys- ja luonnonsuojeluteemaa kuvaavalla liitekartalla. Kunta toivoo edelleen kansallispuistojen rajauksia liitekartta-aineistoon.</p>	<p>Kansallispuistot on merkitty 4. vaihemaakuntakaavassa luonnonsuojelualueiksi ympäristöministeriön merkintäohjeen ja maakuntakaavoissa vakiintuneen käytännön mukaisesti. Erillistä kansallispuiston rajaa osoittavaa merkintää ei käytetä. Nykyisten kansallispuistojen rajat on mahdollista esittää selostuksen liitekartalla.</p>
<p>Kirkkonummen kunnalla ei ole huomauttamista Natura 2000 -verkoston alueista.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kirkkonummen kunnalla ei ole tältä osin huomauttamista arvokkaista harjualueista tai muista geologisista muodostumista.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kaavaehdotuksessa ei ole MLY-alueiden osalta muutoksia Kirkkonummen kohdalla kaavaluonnokseen nähden, eikä Kirkkonummelle esitetä laajan yhtenäisen metsäalueen merkintää. Esitetty kaavaratkaisu noudattaa Kirkkonummen maankäytön kehityskuvan 2040 linjauksia, eikä kunnalla ole tältä osin huomauttamista.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kirkkonummen kunta toteaa, että LUO-alueita koskevan suunnittelumääräyksen tulkintaa on täsmennetty kaavaluonnoksesta, eikä sillä ole huomauttamista LUO-alueiden osalta.</p>	<p>Maakuntakaavaehdotuksessa esitettyjen LUO-alueiden keskeisin tavoite on tuoda yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle ja viranomaistoiminnalle tieto alueilta tunnistetuista luonnon monimuotoisuuteen liittyvistä erityisistä luonnonarvoista. Kaavaprosessin aikana on jäänyt laajasta vuorovaikutuksesta ja kaavaratkaisun edelleen tarkentamisesta huolimatta avoimeksi merkittäviä kysymyksiä liittyen erityisesti viranomaisten edellytyksiin edistää maakuntakaavan toteuttamista, maanomistajiin kohdistuviin vaikutuksiin sekä myös käytetyn menetelmän riittävyyteen ainoana LUO-merkinnän lähtökohtana. Koska lausunnolla olleella kaavaratkaisulla ei voida katsoa saavutettavan riittävän voimakasta ja tulkinnoiltaan selkeää ohjausta suhteessa yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja viranomaistoimintaan on perusteltua poistaa LUO-alueet nähtäville asetettavasta kaavaehdotuksesta. LUO-alueiden lähtökohtana olleen Zonation-menetelmän tuottama ruutupohjainen aineisto kuvauskortteineen siirretään kaavan tausta-aineistoksi. Tausta-aineistona ei sillä ole oikeusvaikutuksia. Menetelmällä saatujen laajojen, koko maakunnan kattavien tuloksien käyttö kuntien, muiden viranomaisten ja osallisten toiminnassa mahdollistetaan antamalla tulokset liiton toimesta avoimesti kaikkien kiinnostuneiden käyttöön.</p> <p>Koska LUO-alueita ei esitetä nähtäville asetettavassa maakuntakaavaehdotuksessa, ei lausunnossa LUO-alueista lausuttu edellytä tarkempaa vastinetta.</p>

UUDENMAAN 4. VAIHEMAAKUNTAKAAVA

<p>Kirkkonummen kunta toteaa, että pohjavesialueisiin tehtävät muutokset ovat aiheellisia, sillä ne perustuvat ympäristöhallinnon uusimpaan tietoon vedenhankinnan kannalta arvokkaista pohjavesialueista.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kirkkonummen kunta toistaa jo kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa esittämänsä näkemyksensä, että kaavaehdotuksen laatimisvaiheessa tulee tutkia myös viheryhteystarvemerkinnän luokittelu niin, että ne voidaan jakaa ekologisiin ja liikkumistarvetta painottaviin väyliin ja että asia tulisi esittää vähintään liitekartalla.</p>	<p>Maakuntakaavavan viheryhteystarve on kehittämisperiaatemerkintä. Viheryhteydellä osoitetaan alueelle kohdistuva alueiden käytön periaate, jonka alueellinen ulottuvuus osoitetaan vain merkinnän pituussuunnassa. Yhteyden tarkka sijainti ja leveys maastossa jäävät yksityiskohtaisemman suunnittelun ratkaistaviksi. Periaatteellisen luonteensa vuoksi ei viheryhteystarve ole merkintänä kannanotto tarvittavista aluetarpeista. Siksi merkintä esitetään koko kaava-alueella samanlaisena, vaikka jokainen merkintä toteutuu yksityiskohtaisemmassa suunnittelun kautta yksityiskohdiltaan erilaisena. Yhteyksiä on perusteltua tarkastella maakuntatasolla toiminnalliselta kannalta. Toiminnot, jotka halutaan turvata liittyvät aina sekä ihmisten mahdollisuuksiin käyttää yhteyttä virkistykseen ja eläinten mahdollisuuksiin siirtyä sopivien elinympäristöjen välillä. Eläinten liikkumismahdollisuus koskee kaikkia eliöitä, ja on tiivistä rakennetuilla alueilla osa kaupunkiekologiaa. Virkistyskäytön ja ekologisuuden keskinäinen painoarvo vaihtelee suuresti eri osissa maakuntakuntaa, mutta molemmat näkökulmat ovat aina mukana. Maakuntakaavan suunnittelumääräys velvoittaa ottamaan huomioon aina sekä virkistyselliseen että ekologiseen näkökulmaan mutta antaa yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle riittävän mahdollisuuden toteuttaa yhteys ottamalla huomioon paikalliset olosuhteet ja tarpeet. Maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisellä suunnitelmana ja viheryhteydelle kaavassa annettu tavoite ja merkintä eivät anna tarvetta esittää viheryhteyksiä pelkästään joko virkistysellisenä tai ekologisenä yhteytenä.</p>
<p>Esitetty kaavaratkaisu virkistysalueiden osalta noudattaa Kirkkonummen maankäytön kehityskuvan 2040 linjauksia. Kunta kuitenkin edellyttää, että Finnträsk-järven eteläpuolisen alueen virkistysarvoja vielä tarkistetaan ja että se osoitetaan virkistysaluevarauksena maakuntakaavassa.</p>	<p>Maakuntakaavassa esitettävien virkistysalueita koskee suunnitteluperiaate, jonka mukaan virkistysalueet osoitetaan pääsääntöisesti valtion, kunnan tai virkistysalueyhdistyksen maille. Finnträskin eteläpuolelle kaavaluonnoksessa esitetty virkistysalue on yksityisessä omistuksessa. Alueen toteuttamiseen yleisenä virkistys- ja ulkoilualueena ei ole kaavan toteuttamisen kannalta riittäviä edellytyksiä. Siten ei ole ollut perusteltua esittää kyseistä aluetta virkistysalueena kaavaehdotuksessa.</p>
<p>Kirkkonummen kunta toteaa, että RKY-alueiden muutokset ovat aiheellisia, sillä ne perustuvat inventointiin, joka on valtioneuvoston päätöksellä määritelty valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun ympäristön osalta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kunta antaa erillisen lausuntonsa Uudenmaan maisema-alueiden päivitysinventoinnista sekä asian osalta tehdyistä selvityksistä kuulemiskierroksen perusteella. Kirkkonummen kunta ei ota tässä lausunnossa kantaa valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

UUDENMAAN 4. VAIHEMAAKUNTAKAAVA

<p>Esitetty maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen kaavaratkaisu noudattaa Kirkkonummen maankäytön kehityskuvan 2040 linjauksia, mutta on laajempi kuin kunnan kehityskuvassa esitetyt yleispiirteiset maakunnalliset maiseman tai kulttuuriympäristön arvokohteet.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kirkkonummen kunta toistaa jo vaihemaakuntakaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa esittämänsä kannan, että Finnräsk-järven pohjoispuolinen alue on osoitettava taajamatoimintojen alueeksi siltä osin kuin sitä koskeva virkistysaluemerkintä kumoutuu.</p>	<p>Finnräskin pohjoispuolella kaavaehdotuksessa kumottavaksi esitetty voimassa olevan maakuntakaavan mukainen virkistysalue on perusteltua esittää kaavaehdotuksessa kokonaisuudessaan taajamatoimintojen alueena.</p>
<p>Kirkkonummen kunta toteaa yhteenvetona, että kaavaluonnoksen jälkeen tehdyt muutokset ovat vieneet kaavaratkaisua oikeaan suuntaan. Kunta edellyttää kuitenkin esittämiensä muutostarpeiden huomioon ottamista maakuntakaavan jatkokehittämisessä. Kirkkonummen kunta katsoo, että LUO-, SL- ja MLY-merkinnät pitää poistaa maakuntakaavasta, ja kunta vahvistaa kaavamerkinnät omassa kaavoituksessaan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Esitettyä vaatimusta poistaa maakuntakaavasta LUO-, SL- ja MLY-merkinnät ei perustella lausunnossa. Lisäksi vaatimus on ristiriidassa lausunnossa muutoin esitetyn kanssa. Liitolla on velvollisuus valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti käsitellä ja ratkaista erityisesti suojelualueisiin liittyvät maakunnallisesti merkittävät alueidenkäyttökysymykset, eikä niitä voida jättää yksin kunnan ratkaistavaksi. Kunta ei voi vahvistaa maakuntakaavoitukselle kuuluvia asioita liiton puolesta omassa kaavoituksessaan. Merkintöjen poistamiseen maakuntakaavasta lausunnossa esitetyin perustein ei ole edellytyksiä eikä perusteita.</p> <p>Siltä osin kun liitto tulee tekemään muutoksia LUO-alueiden osalta, on ratkaisun perustelut esitetty edellä. Valtakunnallisen suoinventoinnin kohteiden osalta todetaan, että lausunnoilla olleessa maakuntakaavaehdotuksessa on osoitettu soidensuojelutyöryhmän inventointiaineistoista tunnistamat valtakunnallisesti arvokkaat suot luonnonsuojelualueina. Kyseisten luonnonsuojelualueiden osoittaminen perustui maakuntakaavalle asetettuihin sisältövaatimuksiin ja käytettävissä olleeseen ajantasaiseen inventointiaineistoon. Ratkaisu toteutti osaltaan soidensuojelutyöryhmän esittämää toimenpide-ehdotusta edistää valtakunnallisesti arvokkaiksi arvioitujen suokohteiden suojelua ja säilyttämistä maankäytön suunnittelun keinoin. Kyseisten suojelualueiden katsottiin täyttävän suojelualuemerkinnän edellytykset muiden kaavassa esitettyjen suojelualueiden tavoin. Soidensuojelutyöryhmä on todennut, että soidenkäytön suunnittelun laajuus on kunkin maakunnan liiton tai kunnan harkittavissa riippuen vallitsevista tarpeista.</p>

Soidensuojelutyöryhmä on korostanut suojelun vapaaehtoisuusperiaatetta ja tiivistä vuorovaikutusta maanomistajien kanssa. Työryhmä suosittaa edistämään suoluonnon suojelua ja soiden muiden arvojen turvaamista maakuntakaavoituksella sekä kuntakaavoituksella ottaen huomioon toteutusresurssit ja maanomistajien näkemykset. Useissa lausunnoissa on todettu kaavaehdotuksen vaarantavan vapaaehtoisuuteen perustuvan suojelun toteutumisen ja mahdollisesti haittaavan soidensuojelua pitkällä aikavälillä. Uudellamaalla suoluonnon suojelu on erityisen tärkeää ja siten on tarpeen välttää maankäytön suunnittelussa ratkaisuja, jotka voivat vaarantaa suojelun edellytyksiä ja heikentää halukkuutta vapaaehtoiseen suojeluun. On perusteltua poistaa nähtävillä asetettavasta kaavaehdotuksesta ne valtakunnallisen suoinventoinnin alueet, jotka eivät ole valtion omistuksessa. Kaavakartalla osoitetaan luonnonsuojelualueina kuitenkin edelleen ne suoalueet, jotka ovat jo lainvoimaisissa kaavoissa osoitettu luonnonsuojelualueiksi. Kaavaratkaisu edistää soidensuojelua varmistamalla, ettei vaihemaakuntakaavassa osoiteta valtakunnallisen suoinventoinnin alueille luonnonarvoja ja suojeluedellytyksiä vaarantavaa maankäyttöä. Tältä osin ratkaisu on linjassa ympäristöministeriön asiaa koskevan ohjeistuksen kanssa.

Toimenpiteet: Osoitetaan kaavaehdotuksessa kumottavaksi esitetty virkistysalue Finträskin pohjoispuolella taajamatoimintojen alueena. Lisätään liitekartalle nykyisten kansallispuistojen rajaukset. Tarkennetaan Stormossenin suojelualueen rajausta. Poistetaan nähtävillä asetettavasta kaavaehdotuksesta LUO-alueet sekä ne valtakunnallisen suoinventoinnin alueet, jotka eivät ole valtion omistuksessa. Muilta osin lausunto ei anna aihetta muuttaa kaavaehdotusta.

Päätösesitys: Maakuntahallitus päättää hyväksyä lausuntoa koskevan vastineen.